

**AIKATAULU JA TOIMINTAOHJEET
KESKUSVAALILAUTAKUNNALLE**

VAALIVIikonLOPPU 26.1.–28.1.2024

VAALITIE TOJÄRJESTELMÄN OSAJÄRJESTELMÄT:

Kaikki toiminnot tehdään vaalitietojärjestelmässä osoitteessa <https://vat.om.fi/Aloitus> tai kirjautumalla kuhunkin osajärjestelmään suoralla osoitteella.

Pohjatietojärjestelmä - suora osoite <https://vat.om.fi/Pohja>

- käyttäjien lisäykset ja aktivoinnit

Äänioikeustietojärjestelmä – <https://vat.om.fi/Aanioikeus>

- vaaliluettelon saapumisen kuittaaminen

Äänioikeustietojärjestelmä – sähköinen vaaliluettelo (työaseman työpöydälle etukäteen luodun pikakuvakkeen kautta)

- äänioikeuden käytön kirjaukset vaalipäivänä niillä äänestysalueilla, joilla käytetään sähköistä vaaliluetteloä joko pelkästään tai paperisen vaaliluettelon rinnalla
- paikallisen sähköisen vaaliluettelon tyhjentäminen ja käytön lopettamisen kuittaaminen

Tuloslaskentajärjestelmä - suora osoite <https://vat.om.fi/Laskenta>

- Avautuu keskusvaalilautakunnalle 24.1., kunnan ääntenkirjaajille 26.1.
- Vaalilain 82 §:ssä tarkoitetut äänestysalueiden yhdistämiset ja/tai äänestysalueen ennako- ja vaalipäivän äänten yhdistämiset
- Alustava laskenta
  - ennakkoon äänestäneiden lukumäärien tallennus
  - vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärien tallennus
  - vaalipäivän äänten tallennus
  - vaalilautakuntien sähköisen vaalipöytäkirjan pito (kunnan niin päättäessä)

Tulospalvelu - suora osoite <https://vat.om.fi/Tulokset>

- tallennuksen seuranta ja tulosraportit vaalipäivän iltana klo 20 alkaen

VAALITUEN TIEDOTUS

On tärkeää seurata vaalituksen tiedotteita ja tarvittaessa välittää tietoa eteenpäin kunnan muille vaaliviranomaisille. Vaalituksen tiedotteet lähetetään aina osoitteesta vaalituki@om.fi kunnan keskusvaalilautakunnan organisaatio-osoitteeseen ja kaikille aktiivisille keskusvaalilautakunnan VAT-käyttäjille. Kiireellisissä tapauksissa lähetämme sekä sähköpostin että tekstiviestin. Myös tekstiviestin lähettäjänä on vaalituki.

LASKENTALOMAKKEIDEN LATAAMINEN

Hae kuntasi laskentalomakkeet 1–4 vaalitietojärjestelmästä

- lomake 1 Ennakkoon äänestäneiden lukumäärä
- lomake 2 Vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä
- lomake 3 Vaalipäivän äänet, alustava laskenta
- lomake 4 Vaalipöytäkirjan liite

- suomenkieliset aloitussivulta kohdasta Laskentalomakkeet
- ruotsinkieliset aloitussivulta kohdasta Uträkningsblanketter

TEHTÄVÄT JA NIIDEN AIKATAULUT

perjantaihin 26.1. klo 17:ään mennessä

VAALILUETTELOIDEN SAAPUMISEN KUITTAUS

Kuittaa vaaliluettelot saapuneeksi äänioikeustietojärjestelmään (VAT-ohje nro 4b luku 5, s. 33). Jos vaaliluettelot eivät ole saapuneet perille tai niissä on huomautettavaa, ota välittömästi yhteyttä vaalitukeen.

Vaaliluettelot saapuvat kuntiin pahvilaatikoissa.

viimeistään perjantaina 26.1.

KÄYTTÄJIEN TARKISTAMINEN

Tarkista, että äänestäneiden ja äänten lukumäärien tallennukseen tuloslaskentajärjestelmään osallistuvat henkilöt on merkitty pohjatietojärjestelmään Presidentinvaali 2024 -vaalitapahtumaan joko keskusvaalilautakunnan käyttäjiksi tai kunnan ääntenkirjaajiksi ja että heidän tilansa on aktiivinen.

Jos kunnassasi käytetään yhdellä tai useammalla äänestysalueella sähköistä vaaliluetteloa vaalipäivänä, tarkista, että ne henkilöt, jotka kirjaavat äänioikeuden käyttäjä sähköiseen vaaliluetteloon, on lisätty kyseisen vaalilautakunnan käyttäjiksi pohjatietojärjestelmään Presidentinvaali 2024 -vaalitapahtumaan.

Jos kunnassasi tallennetaan vaalipäivän äänet jo äänestyspaikalla yhdellä tai useammalla äänestysalueella, tarkista, että ne henkilöt, jotka tallentavat ääniä tuloslaskentajärjestelmään, on lisätty kyseisen vaalilautakunnan käyttäjiksi pohjatietojärjestelmään Presidentinvaali 2024 -vaalitapahtumaan.

Huom. Heitä ei tule lisätä kunnan ääntenkirjaaja -rooliin.

Varmista, että jokaisella vaalitietojärjestelmää käyttävällä henkilöllä on mukanaan vähintään yksi tunnistautumisväline (mobiilivarmenne, verkkopankkitunnukset tai sähköinen henkilökortti tai muu Digi- ja väestötietojärjestelmän myöntämän varmenteen sisältävä kortti) ja henkilöt ovat onnistuneesti testanneet kirjautumista vaalitietojärjestelmään. Tunnistautumisvälineitä olisi hyvä olla useampi, esim. toisen pankin verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne.

keskiviikko 24.1. - lauantai 27.1. klo 12.00 mennessä

ÄÄNESTYSALUELIITOKSEN JA/TAI ÄÄNESTYSALUEEN ENNAKKO- JA VAALIPÄIVÄN ÄÄNTEN YHDISTÄMISEN MERKINTÄ

Jos arvioit, että yhdellä äänestysalueella ennakoon ja vaalipäivänä äänestää yhteensä vähemmän kuin 50 äänioikeutettua, tämän äänestysalueen ennakko-

ja vaalipäivän äänet on laskettava jonkin toisen äänestysalueen äänten kanssa yhdessä, ts. se on liitettävä yhteen jonkin toisen äänestysalueen kanssa. Merkitse äänestysalueliitos tuloslaskentajärjestelmään hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään vaaliviikonlopun lauantaina klo 12.00 (VAT-ohje 5b, luku 5.1).

Jos yhdellä äänestysalueella on hyväksyttyjä vaalikuoria vähemmän kuin 50 tai keskusvaalilautakunta arvioi, että tällä äänestysalueella vaalipäivänä äänestää vähemmän kuin 50 äänioikeutettua, äänestysalueen ennako- ja vaalipäivän äänet tulee laskea yhdessä. Merkitse ennako- ja vaalipäivän äänten yhdistäminen tuloslaskentajärjestelmään hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään vaaliviikonlopun lauantaina klo 12.00 (VAT-ohje 5b, luku 5.2).

perjantai 26.1. klo 12.00 - lauantai 27.1. klo 17.00

ENNAKKOON ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄT =hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärät

Tallenna tuloslaskentajärjestelmään ennakkoon äänestäneiden lukumäärät (hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärät) lomakkeelta 1 äänestysalueittain (VAT-ohje 5b, luku 6.1, s. 19). Voit halutessasi kopioida äänioikeustietojärjestelmästä siirtyneet luvut ÄOR-sarakkeesta ja tarkistaa ja tarvittaessa korjata kopioidut luvut lomakkeen 1 lukuja vastaaviksi.

ULKOSUOMALAISET

Muista samalla tallentaa myös ennakkoon äänestäneiden ulkosuomalaisten lukumäärä. Jos ulkosuomalaisia ennakkoon äänestäneitä ei ole, ruksaa 'Ei äänestäjiä' -kenttä.

PIENET ÄÄNESTYSALUEET

Jos äänestysalueen ennako- ja vaalipäivän äänet lasketaan yhdessä, tallenna silti ennakkoon äänestäneiden todellinen lukumäärä (ei nollaa).

perjantai 26.1. - lauantai 27.1.

VAALIPÄIVÄN SÄHKÖISEN VAALILUETTELON KÄYTTÖÄ EDELTÄVÄT TOIMET

Mikäli äänestysalueella käytetään useampaa kuin yhtä kirjaustyöasemaa, keskusvaalilautakunnan käyttäjää suositellaan osittamaan äänestysalueen vaaliluettelo (VAT-ohje 4b, luku 7, s. 36). Osituksen voi tehdä heti, kun jako on tiedossa, kuitenkin viimeistään lauantaina.

Keskusvaalilautakunnan tulee kuitenkin huolehtia, että paperiset vaaliluettelot ovat äänestyspaikoilla helposti käyttöön otettavissa, mikäli sähköisen vaaliluettelon käyttö jouduttaisiin jostakin syystä keskeyttämään kesken vaalipäivän.

Jos vaalipäivän alkaessa on yhteyskatko, sähköisen vaaliluettelon käyttö ei ole sallittua koko päivänä – tällöin kaikki äänioikeuden käytöt merkitään paperiseen vaaliluetteloon.

Huom.! Sähköisen vaaliluettelon selaimen evästeitä ei tule käytön aikana missään vaiheessa tyhjentää.

sunnuntai 28.1. klo 08.30 – vaalipäivän loppuun saakka

SÄHKÖISEN VAALIPÖYTÄKIRJAN KÄYTTÖ

(koskee sähköistä vaalipöytäkirjaa käyttäviä vaalilautakuntia)

Jos äänestysalueella käytetään sähköistä vaalipöytäkirjaa, vaalilautakunta avaa sen vaalitietojärjestelmän aloitussivulta vaalipäivän aamuna. Sähköistä vaalipöytäkirjaa täytetään kuten paperistakin pöytäkirjaa koko vaalipäivän ajan. Katso lisätietoja vaalipöytäkirjan käytöstä VAT-ohjeesta 4d osa 4, s. 59.

Huom. Vaalilautakunnat, jotka tallentavat vaalipäivän äänet äänestyspaikalla, mutta eivät käytä sähköistä vaalipöytäkirjaa, voivat liittää paperiseen vaalipöytäkirjaan liitteeksi tallennusraportin vastaamaan laskentalomaketta 4 (vaalipöytäkirjan liite). Tämä edellyttää, että vaalilautakunnalla on tulostin käytettävissään tallennusraportin tulostamiseksi.

VAALIPÄIVÄN ÄÄNIOIKEUDEN KÄYTÖN KIRJAUKSET

(koskee kuntia, joissa käytetään sähköistä vaaliluetteloa)

Vaalilautakunta voi ladata sähköisen vaaliluettelon työasemalle vaalipäivän aamuna klo 8.30 alkaen siirtymällä toimintoon *Äänioikeuden käytön merkitseminen*. Vaalilautakunnan tulee varmistaa, että linkki *Paikallisen vaaliluettelon tyhjentäminen* äänioikeustietojärjestelmän aloitussivulla on harmaana (inaktiivinen) ennen aloitusta.

Vaalilautakunta kirjaa sähköiseen vaaliluetteloon äänioikeuden käytöt vaalipäivänä. Vaalipäivän äänestyksen päätteeksi varmista, että vaalilautakunta on tyhjentänyt paikallisen sähköisen vaaliluettelon (VAT-ohje 4d, osa 2 luku 3 s. 26) ja kuitannut järjestelmän käytön vaalilautakunnassa päättyneeksi (VAT-ohje 4d, osa 2 luku 3.4, s. 27).

ÄÄNIOIKEUSTIETOJÄRJESTELMÄN RAPORTIT

(koskee kuntia, joissa käytetään sähköistä vaaliluetteloa)

Keskusvaalilautakunta tallentaa lopuksi listat vaalipäivänä äänestäneistä arkistoitavaksi. Tallennettavia listoja on kaksi: toinen sisältäen kaikki äänestäneet ja toinen sisältäen kaikki äänestäneet pois lukien turvakieltoiset (VAT-ohje 4b, luvut 8.4.2 ja 8.4.3, s. 54). Ensimmäisen vaalin tiedot äänioikeustietojärjestelmässä suljetaan mahdollisen toisen vaalin ajaksi. Jos siis edetään toiseen vaaliin, ovat ensimmäisen vaalin raportit ladattavissa 30.1. loppuun saakka ja jälleen toisen vaalin tarkastuslaskennan jälkeen 15.2.

sunnuntai 28.1. klo 20.00–21.00

VAALIPÄIVÄNÄ ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄT

Tallenna tuloslaskentajärjestelmään vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärät äänestysalueittain lomakkeilta 2 (VAT-ohje 5b, luku 6.2, s. 20). Tee tallennus mahdollisimman nopeasti sitä mukaa, kun saat tiedot äänestysalueilta, klo 21.00 mennessä. Paikallisesti tallentavat vaalilautakunnat tallentavat vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärän itse.

Niillä äänestysalueilla, joilla käytetään sähköistä vaaliluetteloä, voit kopioida äänioikeustietojärjestelmästä siirtyneet luvut ÄOR-sarakkeesta ja tarkistaa ja tarvittaessa korjata kopioitua luvut lomakkeiden 2 lukuja vastaaviksi.

Muista samalla tallentaa myös vaalipäivänä äänestäneiden ulkosuomalaisten lukumäärä (koskee sitä äänestysaluetta, jolle ulkosuomalaiset kunnassa rekisteröidään). Jos ulkosuomalaisia vaalipäivänä äänestäneitä ei ole, ruksaa 'Ei äänestäjiä' -kenttä.

Huom. Jos äänestysalueen ennako- ja vaalipäivän äänet lasketaan yhdessä, tallenna silti vaalipäivänä äänestäneiden todellinen lukumäärä. Älä missään olosuhteissa tallenna ennakkoon äänestäneiden määräksi nollaa.

sunnuntai 28.1. klo 20.00–23.00

VAALIPÄIVÄN ÄÄNET

Tallenna tuloslaskentajärjestelmään ehdokkaiden vaalipäivänä saamat äänimäärät ja mitättömät äänet äänestysalueittain lomakkeilta 3. Vahvista vaalipäivän äänet ja tulosta tallennusraportti (VAT-ohje 5b, luku 7, s. 26). Tee tallennus mahdollisimman nopeasti sitä mukaa, kun saat tiedot äänestysalueilta. Paikallisesti tallentavat vaalilautakunnat tallentavat vaalipäivän äänet itse.

Tallentaessasi vaalipäivän ääniä korjaa tarvittaessa äänten ja äänestäjien täsmäytysnäytöllä vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä vaalilautakunnan lomakkeella 3 ilmoittaman vaalipäivänä äänestäneiden määrän mukaiseksi.

Lopuksi tarkista tallennukset Laskentatilanne ja kunnan valmiiksi merkintä -näytöltä tai tulosraporteilta ja vahvista kuntasi osalta alustava laskenta.

PIENET ÄÄNESTYSALUEET

Jos äänestysalueen ennako- ja vaalipäivän äänet on laskettu yhdessä, tallennetaan kaikki äänet vaalipäivän ääninä. Jos äänestysalueet on yhdistetty, tallenna molempien äänestysalueiden ennako- ja vaalipäivän äänet yhdessä vaalipäivän ääninä sille äänestysalueelle, johon liitos on tehty.

TULOSPALVELUN RAPORTIT

Tulospalvelun raportit ovat käytettävissä klo 20 alkaen. Ota tarvitsemasi tulosraportit vaali-iltana. Vaalipäivän jälkeen seuraavan kerran pääset tulospalveluun vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen keskiviikkona 31.1. Ensimmäisen vaalin tulostiedot suljetaan mahdollisen toisen vaalin ajaksi. Jos siis edetään toiseen vaaliin, ovat ensimmäisen vaalin tulosraportit ladattavissa 31.1.–6.2. ja jälleen toisen vaalin tarkastuslaskennan jälkeen 15.2.

TALLENNUSTEN SEURANTA

Vaalituki seuraa mahdollisten ennakko- ja vaalipäivän äänten yhdistämisten tai mahdolliset alueliitosten tallennusta sekä äänestäjämäärien ja äänten tallennusten etenemistä. Mikäli ennakkoon äänestäneiden lukumäärät perjantaina ja lauantaina tai vaalipäivän äänestäjämäärät ja äänet sunnuntaina alkavat kohtuuttomasti viivästyä annettujen ohjeiden mukaisista ajoista, vaalituki on yhteydessä kuntiin.

KOTIINLÄHTÖ

Varmista ennen kotiin lähtöä, että Laskentatilanne ja kunnan valmiiksi merkintä -näyttö näyttää, että kuntasi alustava laskenta on kuitattu valmiiksi (VAT-ohje 5b, luku 8.1.2, s. 47). Voit myös tarkistaa tulospalvelusta KA81-seurantaraportilta, että Kunta yhteensä -rivillä on merkintä V (Valmis) (VAT-ohje 5b, luku 10.2, s. 57).

Älä viivytä kunnan tulosta sellaisten pienten virheiden takia, jotka eivät vaikuta lopputulokseen!

TUKIPALVELUT

Jos sinulla on ongelmia tai epäselvyyksiä tuloslaskentajärjestelmän tai tulospalvelun käytössä, ota yhteyttä vaalitukeen, vaalituki@om.fi.

Sähköposti: vaalituki@om.fi
Puhelin: 029 56 65609

VARATALLENNUSKESKUKSEN KÄYTTÖ POIKKEUSTILANTEESSA

Hätätilanteessa, jossa tietoliikenneyhteydet ovat poikki, kuntasi voi joutua käyttämään varatallennuskeskusta. Soita tällaisessa tilanteessa välittömästi Casper Tervolle (yhteystiedot alla), ja sovi varatallennukseen siirtymisestä.

Varatallennuskeskuksen yhteystiedot:

sähköposti: vaalituki@om.fi
puhelin: 029 56 65609
Casper Tervo, 050 408 5955